

Заштита на правата на детето
Defence for Children international (DCI)
Секција во Македонија

ГРАДЕЊЕ НА ПОДОБРА СЕМЕЈНА СРЕДИНА

ZORARKERIBE MAJLACHI KHERESKIRI KVARTIRA

Семејството ја има примарната важност и одговорност за психо-физичкиот развој на детето.

.....

Екзерцицијата е примарна и одговорна за психичкиот развој на детето.

Секој родител треба да знае дека: Секое дете без разлика на полот, бојата на кожата, јазикот и верата има свои права.

Sako dad thaj daj valjani te dzenel: kaj sakone chave ja cha-ja ko save goder renkija, chib thaj preperibe isiole leskere nijamia.

Sekoј roditel treba i mora da ja odrzhuva lichnata хигиена на детето. Хигиената е предуслов за здрав живот.

.....

Sakova dad thaj daj valjani te ikerel o uzjaripe e chaveskoro. O uzjaripe tano anglalsarti saste dzivdipaske.

Детето не смее да биде гладно! Родителот е должен да му обезбеди храна на своето дете.

.....

О chavo na tromala te ovel bokhalo! O dat thaj daj valjani te anen haibe e chaveske.

Секое дете има право на здравствена заштита. Родителот е должен да го однесе детето на лекар, секогаш кога тоа е потребно.

.....

Sakone chave isile nijami ko sastipaskoro arakhibe. O dat thaj daj valjani te legaren ole ko doktori, sakana kana ka ovel valjanutno.

Hиту едно дете не смее да биде физички злоставувано и малтретирано. Насилството и агесијата доведуваат до траума и агресивност кај детето.

Ni jek chavo na valjani te ovel takatiale maltretirimo. O takatibe vi i agresia anena dzi ko traume thaj agresivalipe ko chavo.

Детето треба да се сослуша и со него треба да се разговара, кога има некој проблем или тоа сака нешто да каже, а не да се навредува и да се потценува.

.....

Е chaveja valjani te sune thaj olea lafi te kjere, kana isi dajek problemi ja mangela kancik te vakjerel, a na te chingarel pes upral leste ja te asavkjerelpes olea.

Детето има право и треба редовно да оди на училиште. Родителот треба да му даде поддршка и да го поттикне своето дете да се образува и надградува.

Е chave isiole nijami thaj valjani s'raja te dzal ki sikljovni. O dat thaj daj valjani te den ole dumo thaj ple chave te sikljol thaj dosikljol.

Ниту едно дете не смее работно да се експлоатира. Родителот е одговорен и треба да обезбеди финансиска поддршка во семејството.

.....

Нijek chavo na tromala te ovel eksploatirimo bukajaja. O dat thaj daj tane valjanutne te anljaren finansijakere chanja ko kher.

Закон за семејство и деца член 46

*Права и должности
(пречистен текст)*

Родителите имаат право и должност да ги издржуваат своите малолетни деца, да се грижат за нивниот живот и за нивното здравје, да ги подготвуваат за самостоен живот и работа, да се грижат за нивното воспитание, школување и стручно оспособуваат.

Детето има право да биде издржувано од своите родители, да биде згрижено, да биде заштитен неговиот живот и здравје, да биде оспособено за самостоен живот и работа, да му се обезбедат оптимални услови за негово воспитување, школување и стручно оспособување, зависно од условите на семејството.

Доколку правата на детето се прекршуваат или се запоставуваат, тоа во Р.Македонија е санкционирано со Закон. Во зависност од тежината на стореното дело од страна на родителите, санкциите може да се движат во следниве насоки:

- Одземање на родителското право;
- Парична казна и
- Казна затвор

Kanuni basi kherutne manusa thaj chave
Dzeno 46

*Nijamia thaj baljanutnipa
(uzjakjerdo teksti)*

O dada thaj daja isiolen nijami thaj valjanutnipe te arakhen thaj parvaren ple tikne chaven, te sekl'dinen basi lengoro dzivdipe thaj sastipe, te hazerdinkeren len basi lengoro sikljovibe thaj sa'sto sikavibe.

E chave isiole nijami te ovel dikhlo thaj arakhlo taro plo dat thaj daj, te ovel arakhljardo, te ovel arakhlo leskoro dzivdipe thaj sastipe, te ovel sikavdo ko korkorutno dzivdipe thaj buti, te keren pes leske optimalnikane sjartja ko leskoro sikljovibe thaj sasto sikavibe athinalo taro kjerutne.

Dzikote e chaveskere nijamia phagenapes ja nakhavkjere-napes ki R. Makedonija odova sankcionirinela pes Kanunea. Athinale taro odova kobor tani phagipaskiri digra tari rig e dadeskiri ja dajakiri, o sankcie sjaj te oven:

- Leoba taro kherutnengoro nijami;
- Pokjinibaskoro bangjaribe thaj
- Phanljariba.

Ние ви го покажавме патот по кој треба да одите, ваше е да го продолжите!

.....

Амен sikavgjam tumenge o drom saveste valjani te phiren, tumaro tano te lungaren ole!

Здружение за заштита на правата на детето

ул. Виетнамска бб Ш. Оризари

1000 Скопје, Р. Македонија

тел: +398 02 2651636

фах: +389 02 2651636

e-mail: zpd@unet.com.mk

www.zpd.org.mk

Содржината на ова издание не значи дека секогаш ги одразува погледите или ставовите на Набљудувачката Мисија на ОБСЕ во Скопје.

I saikerin tari bullkacija na sakova drom asarikerela o dikhina thaj stavia tari OBSE. Opservatornikani Misija ko Skopje.